

INDSAMLING - KLARGØRING - LISTE OVER GREJ - BEJDSNING - PLANTESUPPE - FARVNING

FORBEREDELSE TIL PLANTEFARVNING

Materialer du skal bruge:

100 g stof, bomuld eller hør.

Stoffet bejdses med tannin inden farvning, for at det tager bedre imod farven.

400 g planter til din farvesuppe.

Du kan indsamle få planter på denne årstid, og for at opnå farver i vores palette HØST i projektet TÆT PÅ TRÆER, anbefaler jeg:

- friske kviste med nåle på fra rødgran, giver en brændt rosa
- tørrede blomster fra lyng, der giver en varm gul
- friske kviste fra lyng, giver en brændt rosa
- blade fra liguster, som giver en lys gul

eller

fx. dit køkkenaffald, såsom

- løgskaller, røde som hvide, der giver en brunlig rosa
- avocado skaller og sten, der giver en lyserød/ rosa tone.

TÆT PÅ TRÆER - PLANTEFARVNING

LISTE OVER GREJ DU SKAL BRUGE:

- 1 : bejdse (tannin til bomuld og hør)
- 2 : en stor gryde med låg på 5-7 L
- 3 : et termometer
- 4 : en grydeske
- 5 : gummihandsker
- 6 : vægt
- 7 : målebæger
- 8 : eddike

PROCESOVERSIGT

Det kræver lidt forberedelse at arbejde med plantefarvning. Dage i forvejen skal du samle dine planter, koge suppen og finde det grej du skal bruge.

Du kan med fordel inddrage børn i projektet, det at samle planterne er sjovt og det er også sjovt at være med i processen, hvor stoffet puttes ned i gryden og bliver indfarvet. Det sker ret hurtigt, at det tager imod farve.

FORBEREDELSESDAGE OP TIL FARVEDAGEN

TRIN 1-4 :

- indsamling af planter
- klargøring af grej og valg af stof
- bejdsning af stoffet inden farvning
- lave plantesuppen

DAGEN FØR FARVNING

Kogning af plantesuppen. Alt efter hvilken plante du bruger, skal du findele blade, stilke og grene med en saks, så det kan være i gryden men også så det afgiver mere farve. Når du har kogt den stiller du den til side og lader den trække til næste dag.

PÅ FARVEDAGEN - Du skal beregne 2 timer til farvning

TRIN 5 - 6

- 1 : Si plantesuppen over en stor gryde. Gryden med den siede suppe er nu dit farvebad, som du skal farve dit stof i.
- 2 : Farvebadet varmes langsomt op til 35 gr (ca 30 min).
- 3 : Kom dit stof i når temperaturen er ca. 35 gr. Husk det skal være gennemvædet, så det nemmere optager farven jævnt.
- 4 : Farvebadet varmes nu langsomt op til 85 gr, hvor temperaturen holdes en time.
- 5 : Rør godt i starten af opvarmningen, for at undgå at stoffet bliver skjoldet.
- 6 : Efterfølgende røres der i gryden ind imellem over den næste time. Jeg prøver at få stoffet foldet ud og røre det rundt, så det ikke bliver skjoldet, men! man kan også lade være, hvis man vil opnå et skjoldet udtryk.
- 7 : Efter en time slukkes der for blusset og gryden tages af varmen.
- 8 : Farvebadet nedkøles i naturligt tempo indtil 35 gr.
- 9 : Stoffet skylles.
- 10 : Eddike kommes i sidste skyllebad. 1 dl til 5 L vand.
- 11 : Farvningen er færdig.

TRIN 1 : INDSAMLING AF PLANTER

Ved plantefarvning kan du bruge dit køkkenaffald, såsom løgskaller, avocadoskaller- og sten eller du kan samle planter i dit område.

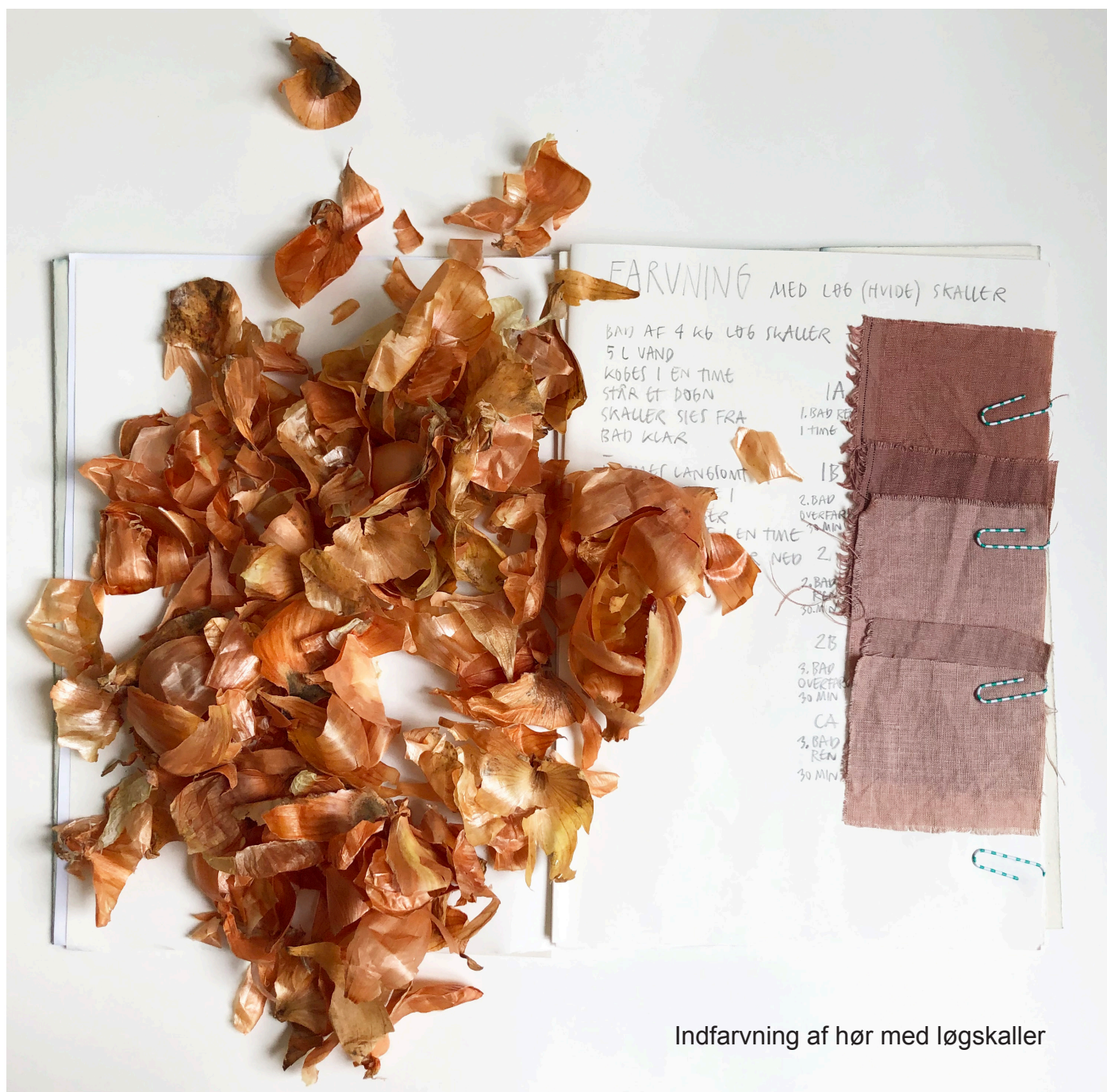
På dette tidspunkt af året og til farvepaletten TÆT PÅ TRÆER anbefaler jeg:

- friske kviste med nåle på fra rødgran, giver en brændt rosa
- tørrede blomster fra lyng, der giver en varm gul
- friske kviste fra lyng, giver en brændt rosa
- blade fra liguster, som giver en lys gul

eller

fx. dit køkkenaffald, såsom

- løgskaller, røde som hvide, der giver en brunlig rosa
- avokado skaller og sten, der giver en lyserød/rosa tone.

Indfarvning af hør med løgskaller

TRIN 2 : KLARGØRING AF GREJ OG VALG AF STOF

LISTE OVER GREJ DU SKAL BRUGE:

- 1 : 100 gr hvid/råhvidt stof
- 2 : tannin til bejdse af bomuld og hør
- 3 : en stor gryde med låg på 5-7 L
- 4 : et termometer
- 5 : en grydeske
- 6 : gummihandsker
- 7 : vægt
- 8 : målebæger
- 9 : eddike

TRIN 3 :

BEJDSNING AF STOFFET INDEN FARVNING

Inden du farver dit stof vil det være en god idé at bejdse stoffet. Det vil binde farven bedre til stoffet, som dermed får længere holdbarhed ved påvirkning fra lys og ved vask. Du kan også farve det uden. Til bomuld og hør, som er plantefiber, anvendes garvesyren tannin.

BEJDSEOPSKRIFT TIL BOMULD OG HØR MED TANNIN:

100 g stof til et bejdsebad på 5 L vand.

5 gr tannin.

Start med at lægge dit stof i blød i håndvarmt vand.

Stoffet skal være gennemblødt inden det kommes i bejdsebadet.

Opløs tannin i lidt varmt vand og rør godt rundt til det er opløst. Kom blandingen i en større skål eller gryde, der kan rumme 5 L og fyld 5 L vand i.

Herefter lægger du dit gennemblødte og let opvredet stof ned i badet, som står natten over.

Skyl stoffet for overskydende tannin.

Herefter kan du farve det direkte.

Hvis du skal farve røde eller gule farver kan du efter tannin badet også bejdse med alun, se opskriften herunder.

EVENTUEL 2. BEJDSNING MED ALUN

100 g stof til et bejdsebad på 5 L vand
20 gr alun

Start med at lægge dit allerede tannin bejdsede stof i blød ved håndvarmt vand. Stoffet skal være helt gennemblødt inden det kommes i bejdsebadet.

Opløs alun i lidt varmt vand og rør godt rundt i det til det er opløst. Kom blandingen i en stor gryde med 5 L håndvarmt vand.

Varm vandet op til 35 gr og læg dit stof i gryden. Rør godt de første 15 min, så bejdsningen ikke bliver skjoldet, med mindre du gerne vil opnå det resultat.

Badet varmes op til 85 grader. Herefter holdes temperaturen i en time, hvor du rører undervejs. Efter en time slukker du for badet og lader det stå og køle ned.

Skyl stoffet og det er klar til farvebadet. Der sker intet ved, at det bliver tørt, så skal du bare gennemvæde det inden farvning.

TRIN 4 : KOGNING AF PLANTESUPPE

Her koger jeg en suppe en regnfan, som er klippet op i mindre stykker. Regnfan giver gul

OPSKRIFT

400 gr friske planter eller 200 gr tørrede planter til 5 L vand

Findel dine planter med en saks. Avocadoskaller kan knækkes hvis de er tørre eller skæres når de er friske, det samme med stenene. Stilke og grene fra planter klippes i mindre stykker.

Herefter kommer du dem i en gryde med 5 L håndvarmt vand.

Kog suppen i en times tid.

Lad suppen trække til næste dag.

Dagen efter sier du alle plantedelene fra over i en anden stor gryde, og dette bad er nu dit farvebad. Nu er den klar til at du kan farve dit stof.

TRIN 5 : FARVNING AF DIT STOF:

Varm dit farvebad op til 35 gr.

Kom dit gennemvædede stof i farvebadet.

Sørg for at røre godt de første 15 min, for at stoffet ikke bliver skjoldet, med mindre det er det, du ønsker.

Farvebadet varmes lagsomt op til 85 g det tager ca 30 min. Hold temperaturen på 85 g i en time. Du skal røre ind i mellem undervejs.

Herefter slukkes der for badet, gryden tages af blusset, lad stoffet blive i imens temperaturen falder lagsomt ned til 35 gr igen. Det tager ca 45 min. Rør ind i mellem.

Når temperaturen er nede på 35 gr kan du tage dit stof op. Pres det fri for overskydende farve ved at presse det let over badet, du kan nemlig bruge dit farvebad igen. Se side 8. Nu er dit stof klar til at blive skyllet.

Her indfarver jeg med blåtræ, som giver en dyb blå/lilla farve

TRIN 6 : SKYLNING

Til sidst skyller du stoffet i lunkent vand indtil der ikke er mere overskudsfarve i skyllebadet. Alt efter farve kan det tage 10-30 skyllebade.

I sidste bad fikseres stoffet med eddike (1 dl eddike til 5 L vand). Det binder farven til stoffet.

OVERFARVNING

Ved plantefarvning kan man arbejde med overfarvning. Dvs at når du har farvet noget der giver gul kan du overfarve med en rød eller blå og så får du en anden farve. Fx er min mørke lilla en overfarvning af gul med blådræ.

Du kan også genbruge dine farvebade indtil de ikke afgiver mere farve. Fx er de lyse grå på side 9 fra et 4. og 6. blåtræfarvebad, altså jeg har farvet et nyt stykke stof i et brugt bad. På den måde udnytter man badet og kan få flere nuancer og man kan bruge dem til overfarvninger.

I så fald skal du blot lade dit stof tørre uden sidste skyl med eddike og overfarve i et andet farvebad. Stoffet kan godt tørre inden da. Her gentages en farvning, bare i et andet farvebad og du vil opnå en ny farve.

Skylning af forskelligt indfarvet stof med avocado og nogle overfarvninger med kraprod

Gult stof fra gyldenris, gråt stof fra blåtræ (fra 6. farvebad), rosa/brun fra avocado, lilla fra blåtræ